

Василенко С.В.

аспірант

Приватний вищий навчальний заклад «Європейський Університет»

ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-3180-5631>

Vasylenko Serhii

Postgraduate Student

Private Higher Education Establishment “European University”

РОЛЬ МАРКЕТИНГОВОЇ ПОЛІТИКИ РОЗПОДІЛУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ

THE ROLE OF MARKETING DISTRIBUTION POLICY IN ENSURING FOOD SECURITY OF THE COUNTRY

Стаття досліджує вирішальну роль маркетингової політики розподілу в забезпеченні продовольчої безпеки, особливо в контексті криз і конфліктів, таких як російсько-українська війна. Вона розглядає багатогранний характер продовольчої безпеки, підкреслюючи важливість не лише наявності, а й доступності, використання та стабільності продовольства. Стаття заглиблюється у вплив маркетингових стратегій розподілу на доступність продуктів харчування, підкреслюючи необхідність адаптації та стійкості перед обличчям порушень ланцюгів поставок. У статті розглядається вплив війни на виробництво продуктів харчування та ланцюги поставок в Україні, підкреслюючи її наслідки як для національної, так і для глобальної продовольчої безпеки. Вона підкреслює важливість ефективної маркетингової політики розподілу для пом'якшення цих наслідків.

Ключові слова: маркетингова політика розподілу, продовольча безпека, аграрний сектор, російсько-українська війна, національна безпека, економічна стабільність.

The article addresses the critical issue of food security, particularly in crises and conflicts, such as the ongoing Russia-Ukraine war. The focus is on the role of distribution marketing policy in ensuring food security, an area that has not been thoroughly explored in existing research. The study underscores the importance of understanding the multifaceted nature of food security, which encompasses the availability, accessibility, utilization, and stability of food supplies. The article aims to contribute to the understanding of how marketing strategies related to distribution can influence food security, especially under conditions of national and global instability. The relevance of this topic is highlighted by the increasing frequency of crises that disrupt food supply chains, making the study of distribution policies in the marketing domain more critical than ever. The article delves into the challenges faced by Ukraine in maintaining food security amidst geopolitical tensions and explores the broader implications for other nations experiencing similar disruptions. The discussion emphasizes the need for flexible and adaptive marketing strategies to respond to sudden changes in supply chain dynamics and consumer behavior. Moreover, the article explores how distribution marketing policies can mitigate or exacerbate food security challenges. It discusses the potential of these policies to optimize logistics, enhance the efficiency of food distribution, and support the resilience of agricultural sectors. The study also considers the impact of local versus global supply chains and the importance of sustainability in distribution practices. The findings of this study are expected to provide valuable insights for policymakers and business leaders in the agricultural sector, as well as contribute to the broader discourse on global food security. This research is particularly timely given the current global context, where food security is increasingly intertwined with national security and economic stability. The insights gained from this study will be crucial in developing strategies that ensure the availability and accessibility of food during times of crisis.

Key words: marketing distribution policy, food security, agricultural sector, Russo-Ukrainian War, national security, economic stability.

Постановка проблеми полягає у необхідності дослідження ролі маркетингової політики розподілу в забезпеченні продовольчої безпеки країни, особливо в контексті криз та конфліктів, таких як російсько-українська війна. Війна призвела до значних порушень у виробництві та ланцюгах поставок продовольства,

створюючи проблеми як для України, так і для глобальної продовольчої безпеки.

Ця проблема тісно пов'язана з кількома важливими науковими завданнями: розумінням багатогранного характеру продовольчої безпеки, дослідженням ролі маркетингової політики розподілу, оцінкою впливу

конфліктів на продовольчу безпеку. Вирішення цих завдань сприятиме глибшому розумінню складних взаємодій між маркетингом, розподілом і продовольчою безпекою, особливо в контексті криз.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У статті використано дослідження та публікації, що охоплюють різні аспекти продовольчої безпеки та маркетингової політики розподілу, їхніми авторами є науковці: Юрчак Р. [3], Таргіні М. [4], Мельник Т., Туницька Ю. і Банас Д. [5], Баласундрам С. [6], Костелло М. [8], Кушнір С. та Аношіна С. [9], Гамульчук М. [10], Бажал М. і Кучма Т. [12], Бабич М. [13] та інші.

Однак залишаються невирішені раніше частини загальної проблеми. Зокрема недостатньо досліджено роль маркетингової політики розподілу в забезпеченні продовольчої безпеки країни, особливо в контексті криз та конфліктів, таких як російсько-українська війна.

Формулювання завдання дослідження. Метою статті є дослідження ролі маркетингової політики розподілу в забезпеченні продовольчої безпеки, особливо в контексті України та викликів, спричинених російсько-українською війною.

Виклад основного матеріалу дослідження. Концепція продовольчої безпеки є багатогранною та охоплює наявність, доступ, використання та стабільність їжі [1]. Вона охоплює економічні, соціальні та політичні аспекти і стосується окремих людей, груп населення та цілих країн. Глобально вона визначається як стан, за якого всі люди в будь-який час мають фізичний, соціальний та економічний доступ до достатньої, безпечної та поживної їжі, яка відповідає їхнім харчовим потребам і харчовим перевагам для активного та здорового життя [1; 2]. Хоча часто наголошується на наявності їжі, її самої по собі недостатньо для забезпечення продовольчої безпеки, про що свідчить голод, навіть коли запасів їжі достатньо. Національні погляди на продовольчу безпеку визнають багатогранний характер проблеми, що охоплює фізичний та економічний доступ до їжі, рівень харчування, стійкість сільського господарства та вплив міжнародних подій, таких як пандемії та геополітичні конфлікти [3]. Глобальний індекс продовольчої безпеки є інструментом, який використовуються для вимірювання та покращення продовольчої безпеки, із зазначеним акцентом на важливості безпеки харчування, що відображає перехід від простого доступу до якості та вмісту поживних речовин у їжі [4]. Таким чином, продовольча безпека є глобальною проблемою з національними наслідками, що вимагає комплексного підходу, який включає моніторинг та оцінку на державному рівні, міжнародну співпрацю та розробку політик, які стосуються як доступності, так і поживної якості їжі. Глобальний індекс продовольчої безпеки служить еталоном для міжнародного порівняння, тоді як національні стратегії повинні адаптуватися як до глобальних тенденцій, так і до місцевих умов, щоб забезпечити продовольчу безпеку для свого населення [3; 5].

Роль маркетингової політики розподілу є ключовою в забезпеченні продовольчої безпеки, що викликає занепокоєння як на глобальному, так і на національному рівнях. Продовольча безпека охоплює наявність, доступ і використання продуктів харчування, які відповідають харчовим потребам і перевагам людей для активного та здорового життя. На національному рівні

це передбачає стабільність продовольчих систем і здатність протистояти збоям, тоді як на глобальному рівні це включає взаємопов'язаність ланцюгів постачання продовольства та вплив політики через кордони. Забезпечення продовольчої безпеки вимагає комплексного підходу, який поєднує маркетинговий розподіл з іншими факторами, такими як технологічний прогрес, внесок фермерів і розвиток стійких і справедливих продовольчих систем. У літературі стверджується, що хоча маркетинговий розподіл є важливим, його слід розглядати в контексті цих більш широких міркувань продовольчої безпеки [6].

Маркетингова політика розподілу відіграє вирішальну роль у впливі на доступність продуктів харчування та доступність. Політика розподілу охоплює стратегії розробки продукту, управління запасами, розподілу та охоплення споживачів, які разом визначають, наскільки ефективно харчові продукти надходять на ринок і доступні для споживачів. Ефективність політики може суттєво вплинути на плавний потік ресурсів у ланцюгу постачання, забезпечуючи доступність харчових продуктів там, де і коли вони потрібні. Цікаво, що хоча маркетингова політика розподілу розроблена для оптимізації ланцюга постачання, зовнішні фактори, такі як пандемія COVID-19, продемонстрували, що ця політика має бути адаптованою для підтримки наявності та доступу до їжі під час криз. Збої в ланцюзі поставок через пандемію підкреслили важливість гнучких маркетингових стратегій розподілу, які можуть реагувати на раптові зміни в поведінці споживачів і динаміці ланцюга поставок. Крім того, зосередження уваги на місцевих ланцюгах постачання та коротких каналах розподілу зміцнює місцеву економіку та забезпечує стабільну доступність продовольства. Ефективність маркетингової політики розподілу відображається в її здатності підтримувати безперервність поставок і задовольняти потреби споживачів, забезпечуючи тим самим продовольчу безпеку та підтримку місцевої економіки [7].

Маркетингова політика розподілу, ймовірно, впливатиме на ефективність і результативність ланцюгів поставок сільськогосподарської продукції, визначаючи, як продукція розподіляється від виробників до споживачів. Ефективна політика може підвищити ефективність ланцюгів постачання шляхом оптимізації логістики та забезпечення своєчасної доставки сільськогосподарської продукції. Крім того, інтеграція маркетингових стратегій з управлінням ланцюгами поставок може призвести до покращення дослідження ринку, прогнозування та орієнтації на споживача, що є важливим для задоволення вимог ринку та досягнення конкурентної переваги. Ефективна маркетингова політика розподілу може сприяти оптимізації логістики, прийняттю екологічних практик і загальній конкурентоспроможності сільськогосподарського сектора в країні.

Важливість ефективною маркетинговою політики розподілу в аграрному секторі підкреслюється її потенціалом для оптимізації використання ресурсів, збільшення прибутку фермерів та розширення охоплення ринку. Роль маркетингової політики розподілу в аграрному секторі є ключовою для забезпечення продовольчої безпеки в країні. Ефективна маркетингова політика розподілу може підвищити наявність і доступність

продуктів харчування шляхом покращення потоку сільськогосподарської продукції від виробників до споживачів. Ця політика сприяє розвитку конкурентних ринків, глобалізації, ефективного маркетингу та лібералізації ринку, що, у свою чергу, підтримує розвиток аграрного сектору та сприяє національній продовольчій безпеці. Проте ефективність такої політики залежить від конкретних економічних, інфраструктурних та соціально-політичних умов країни.

Роль маркетингової політики розподілу в забезпеченні продовольчої безпеки в Україні є багатогранною та критично важливою, особливо в контексті російсько-української війни. Вона охоплює оптимізацію ланцюгів поставок продовольства, забезпечення стабільності продовольчого забезпечення та управління національними запасами продовольства [8]. Зрив експорту українського зерна наслідок конфлікту підкреслив важливість ефективної маркетингової політики розподілу для підтримки продовольчої безпеки, особливо враховуючи, що експорт сільськогосподарської продукції є критично важливою складовою національної економіки України [8; 9].

Війна призвела до значних порушень у виробництві продуктів харчування та ланцюгах поставок, що має наслідки не лише для України, але й для глобальної продовольчої безпеки. Хоча експортний потенціал України виявився стійким, причини зменшення поставок зерна та динаміка їх зниження порівняно з довоєнними даними вимагають ретельного аналізу [9]. Порушення глобального ланцюжка поставок призвели до зростання цін на продукти харчування, що особливо вплинуло на країни з низьким рівнем доходу, які значною мірою покладаються на імпорту з України. Крім того, конфлікт призвів до значного скорочення експорту товарів з України, зокрема зернових, створюючи дефіцит пропозиції та впливаючи на глобальний доступ до основних продуктів харчування [10].

Для вирішення цих проблем необхідний комплексний підхід до маркетингової політики розподілу, який

включає вдосконалення державного управління, прийняття спеціалізованого законодавства та вдосконалення стратегічного планування у сфері продовольчої безпеки [11]. Також важливо враховувати регіональну диференціацію та специфічні фактори, що впливають на ціни на продукти харчування [10]. Крім того, інтеграція науково-технічних досягнень, таких як нові технології переробки та стійкі сільськогосподарські моделі, відіграє важливу роль у підвищенні стабільності поставок продовольства та забезпеченні довгострокової продовольчої безпеки [12; 13].

Таким чином, маркетингова політика розподілу є невід'ємною частиною забезпечення продовольчої безпеки в Україні, особливо в умовах війни. Вона повинна бути спрямована на вирішення проблем, пов'язаних з порушенням ланцюгів поставок, потребу в правових і стратегічних реформах, а також інтеграцію науково-технічних досягнень для підвищення стійкості поставок продовольства. Тільки комплексний та адаптивний підхід до маркетингової політики розподілу дозволить Україні підтримувати продовольчу безпеку на національному рівні та сприяти стабільності глобальної продовольчої системи.

Висновки. Маркетингова політика розподілу відіграє вирішальну роль у забезпеченні продовольчої безпеки, особливо в умовах криз і конфліктів, таких як російсько-українська війна, яка призвела до значних порушень у ланцюгах поставок продовольства та маркетингових стратегіях в Україні, що має наслідки як для національної, так і для глобальної продовольчої безпеки. Адаптивність і стійкість є критично важливими для маркетингової політики розподілу, щоб протистояти кризам і забезпечувати стабільність поставок продовольства.

Подальші дослідження повинні бути спрямовані на глибше розуміння довгострокових наслідків війни для продовольчої безпеки України. Важливо зосередитися на розробці гнучких маркетингових стратегій розподілу, які можуть швидко реагувати на зміни в ланцюгах поставок і поведінці споживачів під час криз.

Список використаних джерел:

1. Babu S. C., Sanyal P. Introduction to food security. *Food security, poverty and nutrition policy analysis*. 2009. С. 5–15.
2. Aliaga M. A., Chaves-Dos-Santos S. M. Food and nutrition security public initiatives from a human and socioeconomic development perspective: Mapping experiences within the 1996 World Food Summit signatories. *Social science & medicine*. 2014. Т. 104. С. 74–79.
3. Jurczak R. Methodology for assessment of food security of countries. *VUZF review*. 2021. Т. 6. № 3. С. 30–36.
4. Tarhini M. et al. Coordinates of food and nutrition security in states with limited agricultural resources. *Proceedings of the international conference on business excellence*. 2024. Т. 18, № 1. С. 1702–1711.
5. Melnyk T., Tunitska Y., Banas D. Food security of Ukraine: national and global level. *Economics and business review*. 2023. Т. 9. № 3.
6. Balasundram S. K. et al. The role of digital agriculture in mitigating climate change and ensuring food security: an overview. *Sustainability*. 2023. Т. 15. № 6.
7. Damoska Sekuloska J., Erceg A. Blockchain technology toward creating a smart local food supply chain. *Computers*. 2022. Т. 11. № 6. С. 95.
8. Costello M. M. The Ukrainian war's impact on food security. *Clinical social work and health intervention*. 2022. Т. 13. № 5. С. 32–33.
9. Кушнір С. О., Аношина С. С. Роль України у формуванні продовольчої безпеки світу. *Фінансові стратегії інноваційного розвитку економіки*. 2024. № 3 (59). С. 99–103. URL: <https://doi.org/10.26661/2414-0287-2023-3-59-18> (дата звернення: 01.08.2024).
10. Hamulczuk M. et al. Agri-food supply and retail food prices during the Russia–Ukraine conflict's early stage: implications for food security. *Agriculture*. 2023. Т. 13. № 11.
11. Kuzmichev O. Directions for improving the administrative and legal mechanism for ensuring food security in Ukraine. *European socio-legal & humanitarian studies*. 2024. № 1. С. 189–193.
12. Bazhal M., Koutchma T. Ukraine as a food and grain hub: impact of science and technology development on food security in the world. *Frontiers in food science and technology*. 2022. Т. 2.

13. Бабич М. Концептуальні основи державної політики України у сфері формування продовольчої безпеки в умовах євроінтеграції. *Економіка та суспільство*. 2022. № 39. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-76> (дата звернення: 01.08.2024).

References:

1. Babu, S. C., & Sanyal, P. (2009) Chapter 1 - Introduction to food security: concepts and measurement. In *Food Security, Poverty and Nutrition Policy Analysis*. Elsevier. Pp. 5–15.
2. Aliaga, M. A., & Chaves-Dos-Santos, S. M. (2014) Food and nutrition security public initiatives from a human and socio-economic development perspective: Mapping experiences within the 1996 World Food Summit signatories. *Social Science & Medicine*, no. 104, pp. 74–79.
3. Jurczak, R. (2021) Methodology for assessment of food security of countries. *VUZF Review*, no. 6(3), pp. 30–36.
4. Tarhini, M., Petre, I. L., Dimitriu, A. T., & Zemelaga, C. G. (2024) Coordinates of food and nutrition security in states with limited agricultural resources. *Proceedings of the International Conference on Business Excellence*, no. 18(1), pp. 1702–1711.
5. Melnyk, T., Tunitska, Y., & Banas, D. (2023) Food security of Ukraine: National and global level. *Economics and Business Review*, no. 9(3).
6. Balasundram, S. K., Shamshiri, R. R., Sridhara, S., & Rizan, N. (2023) The role of digital agriculture in mitigating climate change and ensuring food security: An overview. *Sustainability*, no. 15(6).
7. Damoska Sekuloska, J., & Erceg, A. (2022) Blockchain technology toward creating a smart local food supply chain. *Computers*, no. 11(6), p. 95.
8. Costello, M. M. (2022) The Ukrainian war's impact on food security. *Clinical Social Work and Health Intervention*, no. 13(5), pp. 32–33.
9. Kushnir, S. O., & Anoshina, S. S. (2024) Rol Ukrainy u formuvanni prodovolchoi bezpeky svitu [The role of Ukraine in the formation of world food security]. *Finansovi stratehii innovatsiinoho rozvytku ekonomiky – Financial Strategies of Innovative Economic Development*, no. (3 (59)), pp. 99–103. DOI: <https://doi.org/10.26661/2414-0287-2023-3-59-18>
10. Hamulczuk, M., Pawlak, K., Stefańczyk, J., & Gołębiewski, J. (2023) Agri-food supply and retail food prices during the Russia-Ukraine conflict's early stage: Implications for food security. *Agriculture*, no. 13(11).
11. Kuzmichev, O. (2024) Directions for improving the administrative and legal mechanism for ensuring food security in Ukraine. *European Socio-Legal & Humanitarian Studies*, no. (1), pp. 189–193.
12. Bazhal, M., & Koutchma, T. (2022) Ukraine as a food and grain hub: Impact of science and technology development on food security in the world. *Frontiers in Food Science and Technology*, no. 2.
13. Babych, M. (2022) Kontseptualni osnovy derzhavnoi polityky ukrainy u sferi formuvannya prodovolchoi bezpeky v umovakh yevrointehratsii [The conceptual principles of state policy of Ukraine in the field of food security in terms of European integration]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, no. (39). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-76>